

Balears escèptics i interessats

PARLAMENT BALEAR

Les persones entrevistades veuen el procés polític engegat a Catalunya entre l'escèpticisme i l'expectació, alhora que molts temen que pugui afavorir l'anticatalanisme a les Illes.

«El perill és que el debat territorial desplaci el debat sobre la crisi»

KATIANA VICENS / Secretària general de CCOO de Balears

Katiana Vicens és la secretària general de CCOO de Balears. Es declara federalista i aposta per una reforma de la configuració

de l'estat, però no vol entrar en qüestions relatives al futurible de què passaria a les Illes amb una Catalunya independent.

«La impossible independència catalana excita els extrems, sobretot l'anticatalanisme»

JOAN HUGUET / Advocat, ex-senador i ex-diputat del PP

JOSEP PONS/ARXIU

Joan Huguet, advocat, ha estat senador i diputat al Parlament balear –a més de president de la Cambra– en representació del PP. Sempre s'ha situat en el sector més regionalista d'aquest partit.

Huguet comença dient que “entrar a discutir què passaria si... és complicat, sobretot perquè Catalunya no serà independent. Unilateralment és impensable, i per acord amb el govern és impossible”. Per a Huguet el que cal és assolir “una Espanya federal”, al contrari del que propugna el seu partit.

Malgrat el seu escepticisme, s'avé a parlar sobre què podria passar a les Illes si Catalunya fos independent. “El que em preocupa és la reacció de la gent, tant aquí com allà, que honestament creu que Catalunya pot

ser independent, en adonar-se que no ho serà. Alguns han jugat a confondre, que la gent no distingeixi entre sentiment i legalitat i això és perillós perquè conduirà molts a la depressió i l'abatiment”.

El misser creu que una possible separació de Catalunya suposaria que Balears “es veuria afectada en la mesura que s'hi veuria la resta d'Espanya. Seria una cosa tremendament negativa, per a Catalunya i per a la resta d'Espanya i, per tant, també per a Balears”.

A efectes polítics “les manifestacions i les opinions inflamades d'aquestes setmanes” a Catalunya “segurament es traduïran” a Balears en el fet que “els més radicals nacionalistes catalanistes de Balears pensin que ha arribat la seva hora”, però com que aquestes forces “són residuals, res de tot això tindrà per aquest costat la més mínima conseqüència a efectes pràctics”.

En canvi el preocupa el que podria passar amb “els radicals ultres, aquells de l'“España, una, grande y libre”. La polèmica per “la impossible independència el que fa és excitar els extrems, i a Balears l'extrem més perillós és el dels ultres”. ■

Per a la sindicalista el que cal tenir present és que “a l'empara de la crisi a Espanya s'estan expandint dos pols contradictoris”. L'un, el que vol recentralitzar l'estat. L'altre, l'independentista, el qual “presenta els sistemes de finançament, de cohesió i solidaritat interterritorial com a responsables de la incidència de la crisi en els seus respectius territoris”. Vicens no dubta que en

UGT

aquesta conjuntura existeixen “sectors polítics”, en referència als independentistes, que usen tàcticament el debat territorial “per difuminar la seva pròpia actuació abans i durant la crisi”.

En aquesta situació, Vicens creu que existeix un gran perill, com és la possibilitat que “el debat sobre qüestions identitàries i de model d'estat desplacin el debat sobre les mesures a

prendre per superar la crisi i, per tant, sobre el model social. El vertader perill és que, en fi, el debat territorial desplaci el debat sobre la crisi”. La secretària general de CCOO aposta per evitar aquest perill i debatir i actuar sobre les polítiques que s'estan duent a terme “que augmenten les diferències entre les persones i posen en risc la cohesió social”. ■

«Suposaria més sentiment de pertinença als Països Catalans»

LORENZO BRAVO / Secretari general d'UGT de Balears

Lorenzo Bravo és el secretari general de la UGT-Balears. Milita en el PSOE i fa costat sempre a les mobilitzacions a favor del país, la llengua i l'autogovern balear.

El primer que vol deixar clar és que “al contrari que molta gent, a mi no em fa por el dret a l'autodeterminació. Vivim en una democràcia i, per tant, qualsevol poble té dret a exercir-lo”. Feta la consideració prèvia, Bravo creu que si Catalunya fos independent, les Illes es veurien afectades negativament únicament en el cas que “la Unió Europea la deixés fora; si fos així, aleshores seria tot molt, molt complicat; però, si no, les importacions i exportacions així com qualsevol altre tipus de relació no es veurien afectades”.

El sindicalista es declara “federalista” i aspira a una Espanya “de sis o set estats federats” perquè “el que no té sentit és seguir com ara, l'estat autonòmic no és operatiu”. El que li agradaria seria “una profunda reforma de la Constitució, la qual ha servit per a assentar la democràcia però en aquests moments ja té massa aspectes que no funcionen”. Especialment vol fer esment de dos aspectes que no funcionen i que caldria arreglar aviat: “L'un és la monarquia, caldria sotmetre a referèndum si la volem o per contra ens estimem més la república, i l'altre és l'estructuració territorial d'Espanya”.

Al parer de Bravo, “una Catalunya independent” suposaria políticament a Balears “més sentiment de pertinença als Països Catalans”. Creu que “hi hauria molta més gent, a més dels estrictament nacionalistes, que voldrien incorporar-se al nou estat”. La part negativa la veu “en el possible desenvolupament dels sectors anticatalanistes, perquè, la veritat, amb el panorama que tenim aquí no es pot descartar gens, això” . ■

MIQUEL PAYERAS / ARXIU

MIQUEL SERRA / Director del *Diari de Balears*

«Catalunya accelera l'Europa de les regions»

Miquel Serra és periodista i és el director del *Diari de Balears*. L'únic diari imprès en català a Balears.

Per al periodista una eventual independència de Catalunya no hauria d'afectar gaire les Illes: “Econòmicament no té per què influir si es fan les coses de manera civilitzada”. Però el seu temor és que no es facin civilitzadament: “L'Estat espanyol té l'oportunitat de fer palès que sap escoltar i actuar de manera correcta i consensuada”, però si “Madrid opta per treure els tancs, com demanen Rosa Díez o els de la *caverna mediàtica*, tot canviarà. El risc existeix, i si es confirmés, la reculada espanyola podria ser enorme. De la balear, ni cal ni parlar-ne”.

«Balears no es veuria afectada»

GONZALO ADÁN / Psicòleg social

MIQUEL PAYERAS / ARXIU

Gonzalo Adán és psicòleg social, professor de la UIB i director de l'Institut Balear de Estudios Sociales, una empresa d'anàlisi demoscòpica que sol encertar resultats electorals futurs. Coneix prou bé el comportament electoral de l'Estat, de Catalunya i de les Illes.

Adán no vol entrar en valoracions polítiques, sinó fer més una mena d'anàlisi en clau electoral. Així, assegura que “la participació a les eleccions catalanes ha oscil·lat entre el 55% i el 65%, és a dir, de les més baixes d'Espanya, juntament amb Galícia, Canàries i Balears”. És gràcies a aquesta baixa participació “que els escons nacionalistes han estat entre

“CAP MOVIMENT NACIONALISTA ARRIBA AL 15% DEL VOT I AIXÒ EN TERMES ELECTORALS VOL DIR QUE ÉS TESTIMONIAL”

73 i 88 sobre 135”, o sigui que al seu entendre “el nacionalisme està sempre més mobilitzat que el no nacionalisme”. Per tant, conclou que si a les pròximes eleccions la participació pugés fins al 70% o més, la qual cosa seria lògica ateses les especials circumstàncies, “amb molta seguretat el nombre d'escons nacionalistes podria baixar”.

Al marge d'aquet perill, Serra vol ser optimista i pensa que el procés polític català beneficiarà les Illes perquè serà no tant la creació d'un estat català, si més no ara mateix, com forçar l'inici d'un procés a més llarg termini d'àmbit europeu per canviar tota l'estructuració de la Unió Europea: "El concepte d'estat independent quedarà superat en les pròximes generacions, i els grans centres de l'administració perdran força i eficiència política. Jo crec que aquest és justament el gran temor de Madrid, que s'adona que perd l'única raó de ser, i ho fa estant enmig d'un no-res. Anam cap a una Europa de les Regions articulada de manera pràctica, competitiva i equitativa. El nacionalisme serà la identificació dels ciutadans amb la seva història, si és que mantenen una certa llengua, cultura i tradicions pròpies, però el món i els costums

MIQUEL PAYERAS/ARXIU

seran globals, i la llengua comuna serà l'anglès per molt que dolgui a Alemanya, França o Espanya. Serem –o seran– ciutadans d'Europa. La reivindicació catalana, el que aconseguirà serà accelerar aquest procés en tot el continent, Catalunya accelera l'Europa de les Regions".
Si Catalunya fos independent, Serra creu que la manera com afectaria la vida política illenca seria fent augmentar molt el catalanisme: "Si l'estat català se'n sortís bé, segur que augmentaria el catalanisme a les Illes, molt més que no la reacció en contra, l'anticatalanisme". Sobretot podria passar així si el nacionalisme, ERC més la coalició liderada pel PSM, s'unís en una sola formació, "quelcom que ara sembla difícil però que si es produís faria augmentar encara molt més el catalanisme a les Illes". ■

electoralment»

Tot i així, Adán veu que serà fonamental saber primer què passa "a les eleccions basques i gallegues" amb el PP. Si és capaç de presentar-se amb un missatge nítid i ferm per aturar el nacionalisme, o no. Si és que sí, potser a Catalunya podria el PP recollir molt de vot "de rebuig al procés independentista". Però si és que no, "aleshores el votant no nacionalista es dividirà entre l'abstenció i els partits minoritaris".

Respecte al referèndum Adán està segur que "si fos demà sortiria el NO" a l'autodeterminació. "Però l'estratègia és molt més complexa" i només es convocarà "quan es tingui la certesa que sortirà allò que es vol". Per a l'expert demoscòpic "el que és segur és que el NO no guanyarà en cap cas".

En cas que Catalunya es fes independent, "Balears no es veuria afectada electoralment". Ho argumenta dient que "cap moviment nacionalista arriba al 15% del vot i això en termes de força electoral i parlamentària vol dir que és testimonial". Recorda que "ERC ja hagué de llevar-se el 'llinatge' que portava, 'de Catalunya', per quedar sols en Esquerra Republicana i que ni així ha passat mai del 2%". ■

«És possible que l'anticatalanisme illenc reforci les seves posicions»

SEBASTIÀ SERRA / Historiador

Sebastià Serra és historiador, professor d'història contemporània de la UIB i fou un dels fundadors del PSM, l'any 1976, partit del qual sortí el 2006 de resultes de l'aliança amb Esquerra Unida. Des d'aleshores és un progressista nacionalista sense partit.

Serra analitza com a historiador el fet que "mai a la història Catalunya havia estat tan a prop de la independència com ara". I hi està gràcies al fet que l'independentisme "ha tingut la comprensió, el suport i l'impuls de les classes més populars, la qual cosa explica que per primera vegada la majoria social hi està a favor, segons les enquestes". Reconeix que "fa uns pocs anys jo no veia possible la independència. Ara, doncs, no és fàcil, no, que passi, però almenys sí que es pot dir amb rotunditat que mai com ara havia estat tan a prop". Si no hi ha independència, el professor creu que si més no el procés haurà servit "perquè tothom entenguí que cal replantejar l'estat. Per a mi, Catalunya hauria de ser un estat lliure associat a Espanya".

L'historiador i expolític explica que tant si hi ha independència catalana com si no, el simple procés obert "afecta les Illes en el sentit que és probable que l'anticatalanisme reforci les seves posicions, i podria acabar influint molt en el PP, un partit molt disciplinat, i per tant que ningú no hi esperi rebel·lions contra els anticatalanistes".

Serra també veu que "el catalanisme illenc viu el procés català amb il·lusió, amb ganes que tot surti bé i que Catalunya s'independentzi". Però aquest procés no es tradueix en un reforçament catalanista a l'arxipèlag: "No es veu cap indici d'intents d'unió de tot el nacionalisme, i així, la veritat, resulta difícil imaginar que es pugui aprofitar políticament per res l'exemple català ni tampoc el gran moviment social favorable al la llengua que s'ha creat a les Illes". ■

MIQUEL PAYERAS/ARXIU

MIQUEL MUNAR / Ex-diputat del PP

«Els Països Catalans independents són inexorables»

MIQUEL PAYERAS/ARXIU

Miquel Munar, psiquiatre, és ex-diputat del MPP –del sector regionalista–, partit del qual sortí el setembre de 2010 per més tard entrar a Unió Mallorca i, quan aquest partit va desaparèixer, al febrer de 2011, milità en Convergència per les Illes, formació per la qual fou candidat a l'Ajuntament de Palma a les eleccions locals de 2011.

Munar no dubta que “Catalunya serà independent”, si bé “no ara, ni d'aquí a sis mesos. Ho serà en el futur. No sé quan, però

ho serà. A mitjà termini, probablement les coses a la Unió Europea canviaran i llavors serà el moment en què Catalunya serà independent”.

Aleshores les Illes “es veuran afectades, en primera instància, molt negativament, perquè en quedar dins d'Espanya, Espanya ens seguirà munyint, fins i tot més que ara”. Però passat un temps els illencs començaran “a adonar-se que el nostre futur és amb la Catalunya independent, per això els Països Catalans independents són inexorables”.

El perill que veu el psiquiatre per a aquest futur de les Illes és “que amb un percentatge tan alt –vora el 50%– d'immigració, tant de l'estranger com d'Espanya, l'anticatalanisme podria revifar, si la tensió per la independència de Catalunya s'elevava molt”. Però, assegura, “és a les mans dels nacionalistes illencs d'evitar-ho”. Segons Munar, els diferents partits i grups socials i polítics nacionalistes han de ser capaços “de superar la divisió, unir-se i, llavors, fer vertadera pedagogia social, explicant de veres al carrer, a cada ciutadà, què significa continuar essent espanyol, la quantitat de doblers que ens costa”. D'aquesta manera, “deixant anar de parlar tant de llengua, cultura i folklore”, es podria “atreure gent no nacionalista cap a la causa, i així es compensaria la realitat demogràfica negativa i posar les Balears en la senda dels Països Catalans independents que obrirà una Catalunya independent”. ■

ÀLEX VOLNEY / Escriptor

MIQUEL PAYERAS/ARXIU

«No és el moment»

Àlex Volney és escriptor. Es defineix com a català de Mallorca, per a res espanyol i “ciutadà dels Països Catalans”. Però també assegura: “No som independentista”.

Des de la seva perspectiva la independència de Catalunya podria portar, tant al Principat com a Balears, molta inestabilitat i, fins i tot, violència. “De forma pactada no es farà, i unilateralment no seria un procés pacífic i això, no tinc problemes a dir-ho, em fa por. Jo som català de Mallorca. La meua família, catalana del Principat, ho va perdre tot a la guerra civil. Aquells que ara pretenen liderar el procés (d'independència) són els hereus dels qui, mentre la meua família patia i ho perdia tot, ells aplaudien les forces de Franco”. L'escriptor comparteix que la “independència és un projecte legítim” i es troba “molt a prop de molta gent que es manifestà per aquest objectiu pels carrers de Barcelona la passada Diada, però

«La independència polaritzaria encara més l'anticatalanisme i el catalanisme illencs»

LLORENÇ HUGUET / Catedràtic a la UIB

JOAN CELIÀ/ARXIU

Llorenç Huguet és catedràtic de ciències de la computació de la Universitat de les Illes Balears (UIB) i ex-rector de la mateixa universitat. Després de deixar el màxim càrrec universitari, va ser president de l'Institut Villalonga d'Economia i Empresa i, posteriorment, va ser elegit president del

Consell Econòmic i Social de les Illes Balears. Malgrat aquest últim càrrec, vol deixar clar: “Les meves opinions són a títol estrictament personal”.

Huguet considera que és “difícil” parlar d'un “futurible” com és “el que podria passar a Balears si Catalunya fos independent, i és difícil perquè no

no som independentista i veig el procés a Catalunya amb prevenció, fins i tot amb preocupació, perquè no em refio gens ni mica dels quatre *pijos* que estan al capdavat del projecte. Ni tampoc tinc cap confiança en aquells que tot ho veuen tan fàcil. Hi hauria violència, segur, i Europa no faria res. Qui es pensi que hi intervin-dria és un ingenu o quelcom pitjor”.

Assegura que “tant a Balears com a Catalunya no és el moment per a debatre la independència”. Per a Volney, un dels temes previs que cal resoldre és que “si en qüestions com la memòria històrica i l’aplicació correcta de la justícia en els nombrosos casos de corrupció, tot va com va, com podem tenir garanties de poder debatre pacíficament i democràticament un procés d’independència?”

Està del tot segur que a les Illes el simple fet que s’hagi iniciat tot aquest procés i la polèmica política es traduirà en el fet que “augmentarà l’anticatalanisme; i si el procés culminés amb la independència, més anticatalanisme hi hauria aquí”.

No hi veu res positiu per a Balears, ara per ara, en el procés engegat a Catalunya, sobretot perquè políticament “el catalanisme a les Illes no en sortirà beneficiat, del debat actual; encara pitjor: en sortiria perjudicat molt si Catalunya es fes independent. M’agradaria molt equivocar-me, però sincerament així ho veig i així ho dic: el catalanisme illenc és a les mans d’uns líders que no crec que tinguin capacitat per a canalitzar favorablement allò que passa a Catalunya, més aviat tot el contrari”.

serà independent”. No creu que sigui possible, si més no “ara per ara”. En el futur “qui sap” perquè “tot canvia en el món i és probable que també canviïn els països, la Unió Europea... però en aquesta conjuntura històrica que vivim Catalunya no serà independent. Unilateralment és impensable, i a través d’un acord és impossible perquè els dos partits majoritaris d’Espanya s’han mostrat radicalment en contra. A més, des d’Europa ja s’han llançat missatges en el sentit que, si s’independitzés unilateralment, quedaria fora de la Unió, la qual cosa és obvi que a CiU no li interessaria gens ni mica, i, finalment, ja es nota l’ambigüitat de CiU”.

«Res no canviaria substancialment a les Illes»

ANDREU CRESPI / Ex-secretari general del PSIB-PSOE

Andreu Crespi és catedràtic –jubilat– de física i química. Fou durant el govern de Felipe González director provincial del Ministeri d’Educació a Balears. Va ser secretari general del PSIB-PSOE fins a la seva substitució per Francesc Antich (2000). Malgrat no haver estat alineat mai amb el sector autonomista d’Antich, tampoc s’ha caracteritzat per ser antinaciona- lista ni espanyolista.

Crespi somriu quan se li demana què passaria a Balears si Catalunya fos independent. Es mostra molt escèptic sobre el fet que aquesta possibilitat pugui ser res real en algun moment. Si més no, en els pròxims anys, no creu que passi. “Per ventura Catalunya serà independent en un futur llunyà, però jo, que tinc 69 anys, segur no ho veuré. Qui sap què pot passar d’aquí a uns anys, la història fa moltes voltes, no? Però en aquesta conjuntura, en aquestes circumstàncies polítiques espanyoles, Catalunya no serà independent”.

De tota manera no li fa por, “en absolut”, imaginar què podria passar perquè, com assegura, “no canviarien socialment i econòmicament les coses a les Illes”. Això sí, tot d’una, després de proclamar-se la independència, “segur que hi hauria moltes passions desfermades, molta tensió, però només durant un breu període de temps perquè llavors tot s’aniria assentant novament i seria igual a com és ara”.

Tampoc no veu canvis possibles a la política balear si el Principat fos un estat nou perquè, a parer seu, els contextos socials i polítics són força diferents, de tal manera que no caldria esperar canvis. Reconeix que “per ventura, tot d’una després de la independència, l’anticatalanisme a Balears es veuria reforçat”, però no creu que l’efecte els durés gaire perquè “és un segment ideològic que té un gran complex d’inferioritat respecte a Catalunya i qualsevol cosa que passa allà desferma la passió d’aquest grup aquí”. Una passió que, segons Crespi, seria del tot conjuntural i que, passades les primeres etapes de nervis, “res no canviaria substancialment a les Illes”.

MIQUEL PAVERAS/ARXIU

Malgrat el convenciment, accepta parlar de futuribles, com per exemple què podria passar en l’economia balear si el Principat fos independent: “Res, no passaria res. No crec que les Illes es vessin afectades en cap aspecte. Pens que les relacions comercials serien exactament iguals a com són ara mateix”.

Com a professor universitari i rector que ha estat de la UIB té interès a remarcar que “les importants relacions universitàries” entre les Illes i Catalunya tampoc no es veurien afectades en el cas que la hipotètica independència catalana es convertís en realitat: “Segur que per exemple els estudiants universitaris que van a estudiar allà hi

continuarien anant sense cap problema i com sempre ha passat”.

En l’aspecte que veu possibilitats d’una relativa influència seria en el polític, en el sentit que “es polaritzarien encara més els dos grups posicionats amb relació a Catalunya: catalanistes i anticatalanistes. És a dir, tant l’un com l’altre serien cada cop més intensos, la qual cosa no vol dir que necessàriament haguessin de créixer, però sí estar més polaritzats. El que no veig de cap manera és que una hipotètica independència de Catalunya pogués fer incrementar la voluntat social i política dels illencs d’integrar-se en el nou estat”.